

Йордан Йовков

Българка

Сражението ставаше близо до града. Разнесе се слух, че неприятелските войски са много и силно напират. Тогава и стари, и млади, и жени, и деца, всич – ки се втурнаха да помагат, кой с каквото може. Изпразваха се здания за болници, нареждаха се легла, събираха се цели купища долни дрехи. Луксозни фойтони сновяха непрекъснато по шосето и пренасяха ранени, кувани с каруци отнасяха сандъци с гранати и патрони. Вода носеха със саки, но те не успяваха да насмогват. Към пладне слънцето припече и стана горещо. Полето около позициите беше безводно и сухо, като пустиня. А с какво можеха да се сравнят няколко глътки вода, които ще разквасят засъхналите устни на тях, които изнемогваха от умора и жегата! Упорито и тайнствено се мълвеше още, че от непрекъснатата стрелба топовете и картечните тъй се нагорещили, че ако не се охладят... И ония, които се връщаха, още отдалеч викаха: „Вода! Вода носете по-скоро!“

Завънтяха бакъри по кладенци и чешми. И ето, многобройна тълпа, като голяма и странна процесия, се заточи от града към полето: едноконни саки, каруци с всевъзможни кащи, жени с кобилицы, деца със стомни в ръце. Всички тия хора бързаха, подканяха се един други и върху всяко лице стоеше тревога и най-нежна грижа.

Една от жените, които първи, с кобилица на рамо, влязоха от града, беше и Шина. Тя е четиресетгодишна, чевръста и силна жена. В малките градове хората отблизо се познават помежду си, но Шина имаше и друга известност. Беше бедна, но трудолюбива и беше пословично, а в благодарнието и строгата ѝ набожност никой не смееше да търси лицемерие. И строгият морал, и мъжествената енергия ѝ придаваха нещо странно, както беше странно и името ѝ. Когато станеше дума за нея, някой можеше да подигне рамене и неопределено да се усмихне, но нещо лошо едва ли намираще да каже.

Жените и децата, които вървяха с Шина, се отбиха към превързочните пунктове или чакаха да ги посрещнат войници. Но тя беше чула, че вода преди всичко трябва за картечните. Где са те? Как ще ги намери? Тя не знаеше нищо за тия машини и не разбираше защо водата е необходима за тях. Из пътя отново чу някой да говори: „Сгорещили се много. Не ще могат да стрелят. Вода трябва.“ И тя разбра, че трябва да върви напред и да бърза.

Битката ечеше пред нея с всичката си сила. Навсякъде по хоризонта се издигаха високи и черни стълбове от фугасните гранати, млечните кълба на шрапнелите замреждаха небето. Непрекъснато ечаха топовете, припряно и често пукаха пушки. Но сред тия гърмежи тя дочу и други

едни – последователни, еднакви и кратки, като че сухо и остро тракаше някоя шевна машина. „Може би това са те!“ – си помисли тя. Наблизо около нея нямаше никой. Вляво по шосето се виждаха войници, препускаха ракли и кола, но те бяха далеч.

Само един човек идеше насреща ѝ и отблизо тя позна Киру Каруцарина. Като дойде при нея, той се спря и, както се виждаше, никак не се учуди, че я вижда тука. Киру беше съсед на Шина и добре я познаваше.

– Как е сега, Киру? – попита го тя.

– Добре е. Ще ги спрат. Нищо няма да направят ония. Ама хубаво си направила! Вода искат. Аз...

Оттатък линията на хълма пак се зачу същото остро и бързо тракане, което отчетливо се отделяше сред всички други гърмежи. Като че се обаждаше някаква зловеща и фантастична птица. Киру се обърна и се вслуша.

– Чуваш ли ги? Те са.

– Кои?

– Картечниците! Чуй: ква – ква – ква! Косят, косят! Ама върви по-скоро, ей там до могилите са. Вода искат, сгорещили се много. Аз бях там.

И някак важно, като човек, който добре разбира от тия работи, прибави:

– Знаеш, туй картечницата е таквоз нещо – без вода не може. Таквоз тънко нещо, пък...

Киру беше готов да разказва още, но тя го остави. Сега вече знаеше къде трябва да отиде, Каруцарят беше бърбица и голям грешник, обичаше да се хвали и да говори за работи, които нито беше видял, нито беше чул. Той не беше служил войник, надали знаеше какво нещо е картечница и ако беше друго време, тя нямаше и да го слуша. Но сега и Киру изглеждаше, както всички, добър, искрен и тържествено сериозен, Днес поне можеше да му се вярва.

– Там са, до могилите! – викаше той зад нея. – Направо, все направо!

Но Шина не го чуваше. Тя виждаше добре ниските могили – до тях нямаше повече от хиляда крачки. И тя забърза още повече, като се мъчеше да стъпя леко, за да не разлива водата. Високо над нея префуча нещо, като че бързо минаваше тежка птица, замлъкна и веднага се чу тъп и глух гърмеж. Тоя шум из въздуха и тия тъпи гърмежи зачестиха. Вече съвсем близо и непрекъснато, като гръмотевици, ечаха топовете. Зададено и глухо, някъде се разнесе ура. Но всичко тоза тя слушаше като

насъне и бързаше. Посред страшния и многогласен шум на битката, тя се мъчеше да долови само тракането на картечниците. Няколко пъти тя ги чу, но сега вече не тъй продължително, както по-рано, а кратко и между все по-големи паузи. Обзе я страх, че няма да свари навреме. И дали ще стигне водата? Може би те са много. Струваше й се, че това са някакви живи същества, трудолюбиви и добри, но капнали от умора и от жажда, губят и последните си сили. „Картечницата е таквоз нещо – без вода не може“ – спомни си тя думите на Кира.

Неочаквано, като слизаше в един малък дол, тя се озова пред много войници и коне, натрупани на купчина, като че бяха потърсили убежище от буря. Конете бяха натоварени с малки зелени сандъчета, други сандъци имаше на земята и войниците бързо изваждаха от тях някакви дълги ленти, прилични на патрондаши. Войниците работеха трескаво и унесено, но като видяха жената, спряха и се изправиха.

– Вода! – извикаха едновременно няколко гласа.

– Но Шина искаше да се увери, че е стигнала дето трябва.

– Момчета! Тука ли са туй... картечниците?

– Па ние сме! – отговориха едновременно всички. И в тия погледи, устремени в нея, имаше и радост, и учудване.

Шина сне кобилищата. Откъм могилиците тичешком се спусна един войник. Лицето му беше загоряло, очите трескаво горяха, по бузите му се чернееха лъкатушни вадички от засъхнала пот. Той беше рус, тънък и хубав момък.

– Кой донесе водата? – попита той. – Ти ли, бульо? Браво! Още малко – и нямаше да можем да стреляме. Много се сгорещиха...

Той грабна един бакър и бързо се затече нагоре към могилиците. Войниците се натрупаха около другия бакър, пресягаха един през други с канчетата, гребяха и жадно пиеха. Шина гледаше отстрани. Сълзи овлажняха очите и.

– Полека, момчета, полека! – викаше тя. – Аз още ще ви донеса...

Русият момък се завърна с бакъра. Той бързаше и дишаше тежко.

– Поручикът каза – още вода трябва, още... Без да каже дума, Шина грабна кобилищата и заслиза бързо към града. Няколко минути по-късно тя чу, че картечницата заграка. И някак по-бодро сега, продължително, спокойно. Тя се усмихна. Обаждаше се същата оная фантастична птица. Но тя беше утолила жаждата си и отново добросъвестно беше поела работата си.

До вечерта Шина донесе още много кобилици вода. И войниците, които вървяха по шосето, ранените, които отиваха назад към

превързочните пунктове, ординарците, които препускаха на конете си, всички гледаха и се чудеха на тая жена, висока, облечена цяла с черно, която сама, с кобилица на рамо, прекосваше полето направо към позициите. Слънцето блещеше в белите бакъри и наблизко, напред и встрани от нея, появяваха се белите кълба на шрапнелите. Наоколо бучеше страшната буря на боя.

Но последния път, когато отиде към позицията. Шина не намери никого в дола. Войниците и конете ги нямаше. Гърмежите се чуваха някъде по-далеч. Тя отиде към могилиите. И там нямаше никой, окопите бяха празни, навсякъде бяха разхвърляни гилзи. Тя сне кобилицата, изкачи се и се изправи на могилата. Слънцето залязваше. Далеч на изток, по гребена на пространния хълм, който затваряше хоризонта, виждаха се големи и черни маси от хора. Те бързаха и преваляха към отвъдната страна. На друго място една безбройна тълпа, като черен мравунек, бягаше, разпръсната из желтите стърнища. Ниско над нея, като едър град, валяха белите кълба от дим. Чуваха се топовни гърмежи.

И като че посочваше някому това, което виждаше, тя простря ръка. Под черната забрадка лицето ѝ беше бледно, очите ѝ горяха. И строгият профил, и тая вещателна поза напомняха вдъхновения образ на някоя сибилла.

– Господи! – извика тя. – Господи, чу ни ти! Бягат, ей ги бягат!

Тя се засмя нервно, неестествено и сухо. И едвам почувствува страшната умора, която смазваше тялото ѝ. Нозете ѝ се подкосиха и тя приседна на земята.

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Иван Иванов или Елина Мирчева

Публикация

Йордан Йовков, „Събрани съчинения в шест тома“, Том първи, „Български писател“,
С. 1976. Под общата редакцията на Симеон Султанов.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7961>]